

'Shylock'.

FOTO DANNY WILLEMS

'De koopman van Venetië' teruggebracht tot de essentie

Komedie van de haat

Theater

'Shylock'. Tekst & regie: Jan Decorte. Spel: Jan Decorte, Waas Gramser, Herwig Ilegems, Kris Van Trier, Sigrid Vinks. Bijgewoond: 27 november, Toneelschuur, Haarlem. Nog te zien in Amsterdam, 17 december. Meer info: www.marius.be

Margriet Prinssen

De eigenzinnige theatermaker Jan Decorte staat bekend om zijn radicale en humoristische bewerkingen van klassiekers. Eerdere bewerkingen van teksten van Shakespeare waren 'Wintervogelchen' ('The

winters's tale') en 'Niks of niks' ('Much ado about nothing'). Nu heeft hij zijn fileerpen gezet in 'De koopman van Venetië', een stuk dat vanwege het antisemitisme vaak problematisch wordt gevonden. Hij speelt zelf de rol van de joodse woekeraar Shylock. Met zijn lange, witte haar en norske uitstraling zit hij aan de ene kant van de zaal, recht tegenover de vier andere spelers. Met witte, kanten kragen en strenge zwarte jassen en schoenen zijn ze uitgedost als zeventiende-eeuwse regenten. Op de speelvloer staan drie houten staketsels waarop kistjes staan: een van goud, een van zilver en een van lood. Wie het goede kistje raadt, mag trouwen met de rijkeldochter Portia. Met haar geestige monoloog in rap Vlaams begint het stuk. Zij windt er geen doekjes om: ze valt wel op de jonge edelman Bassanio. Omge-

keerd is dat ook het geval, maar omdat hij indruk op haar wil maken, moet hij geld hebben en daar ontbreekt het hem nou net aan. Om geld te lenen komt hij terecht bij Shylock. De jood stelt een opmerkelijke voorwaarde aan de lening: als hij niet op tijd terug wordt betaald, mag Shylock een pond vlees uit zijn lichaam snijden. De vooroordelen die gedebiteerd worden over de joden zijn niet mals, maar omgekeerd geldt hetzelfde over de 'christenhonden'. Er is weinig gekuist in de taal, in soms behoorlijk plat Antwerps gaat het er stevig aan toe. Shylock is een komedie, maar dan wel een van de haat en van de vooroordelen. De speelstijl is net als de tekst minimalistisch: teruggebracht tot een simpele eenvoud, waarin emoties vluchtig worden aangegeven.

Daar zijn deze spelers meesters in; het koppel Decorte en Vinks is voor deze gelegenheid aangevuld met onder andere Waas Gramser en Kris Van Trier, die ook al meer dan twintig jaar een bijzonder duo vormen in het Vlaamse toneelschap. Fraai zijn vooral de vrouwenrollen: Sigrid Vinks, de muze van Jan Decorte, speelt heerlijk dertel de rol van Portia en Waas Gramser is de dochter van de jood, die zich bekeert tot het christendom omdat ze verliefd is op een 'christenhond'. Aan het eind steekt Shylock de beroemde monoloog af, die in het oorspronkelijke stuk tamelijk aan het begin zit. 'Hebben wij joden geen gevoelens? Hebben wij geen ogen, geen oren? (...)' Daardoor krijgt zijn personage – tot dan toe vooral een onbarmhartige vrek – toch nog menselijke trekjes.